

Yttrande
2023-04-19

Moderaterna, Demokraterna, Liberalerna,
Kristdemokraterna

3.1

Yttrande angående motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Krista Femrell (SD) om att inrätta lokala äldreкураторer

Många äldre lider av psykisk ohälsa, vilket kan leda till fysiskt lidande och ett kortare liv. Den psykiska ohälsan kan ha många olika orsaker, till exempel ensamhet eller förändrad livssituation. Det är viktigt att personal som jobbar med att möta äldre har kompetens och förmåga att möta personer med psykisk ohälsa. Förvaltningen jobbar idag för att kunna ge mer individanpassade insatser som utgår från hela personens livssituation och tidiga förebyggande insatser. Det är vi väldigt positiva till. Att införa en helt ny personalkategori i äldreomsorgen riskerar dock att bli kontraproduktivt, då resurser tas från annat arbete som utförs inom nämndens budget. Det riskerar också att föranleda en kostnadsförskjutning från regionen till kommunen, då det i dagsläget är regionen som har ansvar för behandling av psykisk ohälsa. Därför avslår vi motionen.

Yrkande
2023-04-14

Ärende nr: 3.1

Yrkande angående – Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Krista Femrell (SD)
om att inrätta lokala äldrekuratorer

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden uppdras att inrätta ett pilotprojekt med en lokal äldrekurator i Göteborgs Stad för personer som är pensionärer och som har insatser från kommunen.
2. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får ett tillfälligt ökat anslag för att kunna finansiera pilotprojektet på heltid.

Yrkandet

Minskad psykisk ohälsa är viktig såväl från den enskildes perspektiv som för folkhälsan i stort. Vårt förslag syftar till att minska psykisk ohälsa bland äldre göteborgare med insatser från äldreomsorgen. Ökad ensamhet och multisjuka bland äldre ökar behoven av psykosocialt stöd. Suicidfrekvensen är särskilt hög bland äldre män och frågan är därför angelägen ur ett samhällsperspektiv i stort.

Förebyggande insatser är viktigt och det är bra att svaranden på motionen uppger att det exempelvis har startats upp samtalsgrupper för män. Det ena bör dock inte utesluta det andra. Om det råder tvivel på utbildade kurators nytta, föreslår vi att man ser det som ett projekt som efter en period kan utvärderas. Psykisk ohälsa och självmord kostar samhället pengar, det åsamkar anhöriga runt om stor smärta och en känsla av otillräcklighet.

Äldre samt vård- och omsorgsnämndens förslag, att handläggare inom myndighetsutövningen i stället kan arbeta på ett "kurativt sätt" - är inte ett fullgott alternativ för människor som lider av psykisk ohälsa och depressioner.

Det vore som att rekommendera en deprimerad människa att ringa in till Försäkringskassan för att få hjälp med sin psykiska ohälsa, ett ovärdigt förslag. För oss sverigedemokrater råder starka tvivel om att det ens vore möjligt att belasta en handläggares tid med ett utökat uppdrag som kurator. Våra äldre förtjänar helt enkelt bättre.

Äldrekuratorer fungerar som en viktig länk mellan äldre personer och deras familjer och vårdpersonal. De kan hjälpa till att utveckla och implementera program som främjar äldre personers hälsa och välbefinnande. Detta kan inkludera program för förebyggande vård, som att uppmuntra till en hälsosam livsstil, eller program för att hantera kroniska sjukdomar.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-03-22

Diarienummer 1280/22

Handläggare

Karin Magnusson

Telefon: 031-368 05 80

E-post: karin.magnusson@stadshuset.goteborg.se

Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Krista Femrell (SD) om att inrätta lokala äldrekuratorer

Motionen

Agneta Kjaerbeck (SD) och Krista Femrell (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Göteborgs Stad ska inrätta lokala äldrekuratorer för personer som är pensionärer och har insatser från kommunen. Finansiering sker genom det överskott som finns i äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Nämnden för äldre samt vård- och omsorg har haft i uppdrag att säkerställa att det finns kompetens i det förebyggande arbetet mot psykisk ohälsa och depression bland äldre. I nämndens årsrapport/budget 2022 står följande: "Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att särskilt följa och bevaka utvecklingen för att möta ett eventuellt uppdämt eller ökat vård- och omsorgsbehov till följd av fysisk och psykisk ohälsa samt ensamhet orsakad av pandemin." Motionärerna finner det arbetet ofullständigt utfört.

Motionärerna beskriver problematiken med ökande psykisk ohälsa bland äldre personer som bland annat medför ökad suicidrisk och allmänt försämrad folkhälsa. Motionärerna menar att den äldre befolkningens psykiska hälsa inte prioriteras: "Symtomen kan te sig i uttryck som fysiska besvär som då behandlas felaktigt, inte kan behandlas alls eller bara ses som en del av det naturliga åldrandet. Det är viktigt att kunna identifiera personer som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa".

Det finns idag flertalet kommuner som i förebyggande och behandlande syfte har anställt äldrekuratorer inom äldreomsorgen. Tanken med tjänsten är att dessa ska arbeta med samtal och stöttning för pensionärer som redan har insatser av kommunen genom exempelvis hemtjänst, hemsjukvård eller särskilt boende. Idag hänvisas dessa i stället till primärvården.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till äldre samt vård- och omsorgsnämnden och till Göteborgs Stads pensionärsråd. Remissinstansernas svar är sammanställda i nedanstående tabell.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	Avstyrker	Nämnden har identifierat att det finns behov av att ytterligare uppmärksamma psykisk ohälsa och

	Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.	suicidrisk bland äldre. Inom nämnden pågår ett förändringsarbete av biståndshandläggningen. Syftet är att mötet med den enskilde mer ska fokusera på hens hela livssituation och att insatserna ska bli mer differentierade och individuella. Nämnden kommer även att arbeta mer med tidiga och förebyggande insatser för målgruppen äldre personer.
Göteborgs Stads pensionärsråd	Rådet tillstyrker förslaget att lokala äldrekuratorer inrättas i Göteborgs Stad för personer som är pensionärer och som har insatser från kommunen. Rådet avstyrker förslaget att finansiering sker genom det överskott som finns i äldre samt vård- och omsorgsnämnden.	Göteborgs Stads Pensionärsråd stöder intentionerna bakom motionen. Fler händer behövs i vården och äldreomsorgen. Tillgång till kuratorsstöd kan ha stor betydelse för såväl vård- och omsorgstagare som personal, inte minst i det förebyggande arbetet. Pensionärsrådet menar att fler händer behövs i vården och där kan kuratorer spela en betydande roll dock inte på bekostnad av annan vårdpersonal utan som ett tillskott. Finansieringen av kuratorstjänster får inte medföra nedskärning i budgeten för den vårdpersonal som nu arbetar nära vård- och omsorgstagare.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden framför i sitt remissvar att Västra Götalandsregionen har det huvudsakliga ansvaret för insatser och behandling gällande psykisk ohälsa. Om äldre samt vård- och omsorgsnämnden anställer äldrekuratorer innebär det med nuvarande ansvarsfördelning att nämnden övertar det som idag är ett hälso- och sjukvårdsansvar. För det fall förslaget realiserar innebär det en ökad kostnad för äldre samt vård- och omsorgsnämnden. Hur stor denna kostnad blir beror på hur många tjänster som tillsätts.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Motionärernas förslag syftar till att minska psykisk ohälsa bland äldre göteborgare med insatser från äldreomsorgen. Minskad psykisk ohälsa är viktig såväl från den enskildes perspektiv som för folkhälsan i stort. Suicidfrekvensen är särskilt hög bland äldre män. Frågan är angelägen ur ett samhällsperspektiv i stort.

Kommunfullmäktige har beslutat om en Strategisk plan för suicidprevention i Göteborg, 2014-10-09 § 13. En av strategierna i planen är att öka hälsofrämjande insatser på både befolknings- och individnivå: barn och unga, utsatta grupper, långtidssjuka och äldre.

Precis som äldre samt vård- och omsorgsnämnden beskriver kan andra befattningar såsom handläggare inom myndighetsutövningen arbeta på ett kurativt sätt.

Inom äldre samt vård- och omsorgsnämnden finns hälsofrämjande och förebyggande verksamheter. Deras uppdrag utgår från ett preventivt syfte och ska bidra till att seniorer i ordinärt boende ges en möjlighet till ett hälsosamt liv, känna välbefinnande och meningsfullhet samt delaktighet i samhället genom att stärka förmågan att leva ett självständigt liv. Vidare ska enhetens stöd till anhöriga som stödjer närstående seniorer syfta till att minska deras psykiska belastning. Utvecklingsarbete sker genom att följa forskning, analysera behov och metodutveckling med mål att stärka äldreomsorgen och det förebyggande arbetet. I nämndens årsredovisning framkommer att de startat samtalsgrupper för män tillsammans med föreningen Hjärnkoll. Syftet är att förebygga psykisk ohälsa för män, en grupp som generellt sett har högre andel psykisk ohälsa och suicid.

Jonas Kinnander

Direktör Ärende och utredning

Eva Hessman

Stadsdirektör

Bilagor:

1. Motionen
2. Äldre samt vård- och omsorgsnämndens handlingar 2023-02-28 § 65
3. Göteborgs Stads pensionärsråds handlingar 2023-02-23 § 8

Handling 2022 nr 239**Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och
Krista Femrell (SD) om att inrätta lokala
äldreкураторer**

Nämnden för äldre samt vård- och omsorg har haft i uppdrag att säkerställa att det finns kompetens i det förebyggande arbetet mot psykisk ohälsa och depression bland äldre. I nämndens årsrapport/budget 2022 står följande: "Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att särskilt följa och bevaka utvecklingen för att möta ett eventuellt uppdämt eller ökat vård- och omsorgsbehov till följd av fysisk- och psykisk ohälsa samt ensamhet orsakad av pandemin." Sverigedemokraterna finner det arbetet ofullständigt utfört.

Psykisk ohälsa är vanligt bland äldre. Var tredje kvinna och var femte man över 77 år har besvär med ångest. Dessutom är depression är vanligt förekommande. Så vanligt att det kan benämnas som ett folkhälsoproblem. Psykisk ohälsa hos äldre har ofta setts som en del av åldrandet och uppmärksammas inte varken av personen själv, anhöriga eller vårdpersonal. Dess symtombild ser ibland annorlunda ut hos de äldre personerna än hos de yngre.

Symtomen kan te sig i uttryck som fysiska besvär som då behandlas felaktigt, inte kan behandlas alls eller bara ses som en del av det naturliga åldrandet. Det är viktigt att kunna identifiera personer som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Att arbeta förebyggande för att kunna minska personers lidande och minska behovet av vård är viktigt.

Sannolikheten för att utveckla psykisk ohälsa hos äldre ökar ju mer ensamma och isolerade de äldre är. Antalet självmord är högre bland äldre och allra högst bland män över 84 år, men även bland män från 65 år och uppåt är antalet nästan dubbelt så högt jämfört med yngre män. Äldres psykiska ohälsa uppmärksammas inte tillräckligt och äldre har sällan kontakt med psykiatri. Ofta ges man som äldre bara medicin och därefter inget mer. Äldre är de facto en bortglömd grupp. Denna motion är ett första steg från vår sida mot en nollvision mot självmord och psykiskt lidande. Det har visats sig att för äldre som är deprimerade fungerar KBT väldigt bra och är att föredra i stället för läkemedel mot depression. Trots detta är det brist på den kompetensen inom sjukvården och därför skrivs ofta läkemedel ut.

Det finns idag flertalet kommuner som i förebyggande och behandlande syfte har anställt äldrekuratorer inom äldreomsorgen. Tanken med tjänsten är att dessa ska arbeta med samtal och stöttning för invånarna i Göteborgs kommun som är pensionärer. Personer som redan har insatser av kommunen genom exempelvis hemtjänst, hemsjukvård eller särskilt boende. Idag hänvisas dessa i stället till primärvården. Det är viktigt att vi bryter isoleringen för denna grupp så tidigt som möjligt, för att på så vis minska lidandet.

Kommunfullmäktige föreslås att besluta:

1. Lokala äldrekuratorer i Göteborgs Stad för personer som är pensionärer och som har insatser från kommunen inrättas.
2. Finansiering sker genom det överskott som finns i Äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Agneta Kjaerbeck (SD)

Krista Femrell (SD)

§ 65 N160-1764/22

Remiss Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Krista Femrell (SD) om att inrätta lokala äldreкураторer

Beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. avstyrker förslaget att inrätta lokala äldreкураторer.
2. översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. förklarar beslutet omedelbart justerat.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2023-02-02.

Yrkanden

Martina Lundquist (SD) yrkar avslag på förvaltningens beslutsförslag och yrkar att nämnden tillstyrker motionen av Agneta Kjaerbeck (SD) och Krista Femrell (SD) om att inrätta lokala äldreкураторer.

Peter Svensson (V) och Elisabet Lann (KD) yrkar bifall till förvaltningens beslutsförslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer Martina Lundquists (SD) yrkande mot yrkande från Peter Svensson (V) och Elisabet Lann (KD) och finner att nämnden har beslutat enligt förvaltningens beslutsförslag.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2023-03-01

Utdrag ur protokoll

Vid protokollet

Sekreterare

Karin Aztor

Ordförande

Marina Johansson

Justerande

Elisabeth Lann

Protokollsutdragets riktighet intygas av administratör Valentine Andersson

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2023-02-02
Diarienummer N160-1764/22

Handläggare: Ann-Louise Östman, Inge Olofsson,
Annelie Johansson
ann-louise.ostman@aldrevardomsorg.goteborg.se
inge.olofsson@aldrevardomsorg.goteborg.se
annelie.2.johansson@aldrevardomsorg.goteborg.se

Svar på remiss - Motion om att inrätta lokala äldrekuratorer

Förslag till beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. avstyrker förslaget att inrätta lokala äldrekuratorer.
2. översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Ärendet avser motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Krista Femrell (SD) om att inrätta lokala äldrekuratorer i Göteborgs Stad för personer som är pensionärer och har insatser från kommunen.

I sin motion hänvisar motionärerna till följande uppdrag som tilldelats nämnden: "Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att särskilt följa och bevaka utvecklingen för att möta ett eventuellt uppdämt eller ökat vård- och omsorgsbehov till följd av fysisk och psykisk ohälsa samt ensamhet orsakad av pandemin." Sverigedemokraterna (SD) anser att arbetet är ofullständigt utfört.

Motionärerna beskriver problematiken med ökande psykisk ohälsa bland äldre personer och anser att den äldre befolkningens hälsa inte prioriteras. För att tillgodose behoven föreslår motionärerna att äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen ska inrätta lokala äldrekuratorer för målgruppen pensionärer med insatser från kommunen.

Motionen skickades på remiss till äldre samt vård- och omsorgsnämnden den 5 december 2022. Nämnden ska yttra sig kring motionens förslag senast den 6 mars 2023. Remissen har även skickats till Göteborg Stads pensionärsråd.

Förvaltningen föreslår att motionens förslag avstyrks med hänvisning till att behovet i första hand ska tillgodoses inom den regionala hälso- och sjukvården.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förslaget kommer att innebära en ökad kostnad för förvaltningen. Hur stor denna kostnad blir beror på hur många tjänster som kan vara aktuella. Då de ekonomiska förutsättningarna är osäkra är det möjligt att förslaget kommer innebära besparingar inom andra delar av förvaltningen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Motionärernas förslag syftar till att minska psykisk ohälsa bland äldre göteborgare med insatser från äldreomsorgen. Minskad psykisk ohälsa är viktig såväl från den enskildes perspektiv som för folkhälsan i stort. Frågan är angelägen ur ett samhällsperspektiv i stort.

Samverkan

Information om ärendet lämnas på förvaltningsgemensam samverkansgrupp (FSG) den 22 februari 2023.

Bilagor

1. Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Krista Femrell (SD) om att inrätta lokala äldreкураторer

Beslutet skickas till

Stadsledningskontoret

Ärendet

Motion från Sverigedemokraterna om att inrätta äldrekurator har sänts till äldre samt vård- och omsorgsnämnden för yttrande. Remissyttrandet ska ha inkommit till stadsledningskontoret senast den 6 mars 2023. Motionärerna föreslår att lokala äldrekuratorer inrättas i Göteborg Stad för personer som är pensionärer och som har insatser från kommunen.

Beskrivning av ärendet

Ärendet avser motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Krista Femrell (SD) om att inrätta lokala äldrekuratorer i Göteborgs Stad för personer som är pensionärer och har insatser från kommunen. Sverigedemokraterna (SD) anser att äldre samt vård- och omsorgsnämnden inte fullgjort uppdraget att säkerställa att det finns kompetens i det förebyggande arbetet mot psykisk ohälsa och depression bland äldre.

Motionen har även skickats på remiss till Göteborg Stads pensionärsråd.

Motionärerna beskriver problematiken med ökande psykisk ohälsa bland äldre personer som bland annat medför ökad suicidrisk och allmänt försämrad folkhälsa. Motionärerna menar att den äldre befolkningens psykiska hälsa inte prioriteras: ”Symtomen kan te sig i uttryck som fysiska besvär som då behandlas felaktigt, inte kan behandlas alls eller bara ses som en del av det naturliga åldrandet. Det är viktigt att kunna identifiera personer som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Att arbeta förebyggande för att kunna minska personers lidande och minska behovet av vård är viktigt.”

För att tillgodose behoven föreslår motionärerna att äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen inrättar lokala äldrekuratorer. Finansiering föreslås ske genom det överskott som finns i äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer i likhet med motionärerna att det finns ett behov av att ytterligare uppmärksamma psykisk ohälsa och suicidrisk bland äldre.

Inom myndighet pågår ett förändringsarbete av biståndshandläggningen. Syftet är att mötet med den enskilde mer ska fokusera på hans hela livssituation och att insatserna ska bli mer differentierade och individuella. Som ett led i detta har befattningsbenämningen ändrats från biståndshandläggare till socialsekreterare äldre. Förvaltningen kommer även att arbeta mer med tidiga och förebyggande insatser för målgruppen äldre personer. För att kunna arbeta mer kurativt och förebyggande kommer antalet socialsekreterare att utökas under kommande år. Avsikten är bland annat att fånga upp den psykiska ohälsan bland de enskilda och vara behjälplig i kontakten med primärvården. Socialsekreterarna har även ett givet uppföljningsansvar utifrån de insatser som beslutas om eller föreslås.

En möjlig utveckling av socialsekreterare äldres specifika uppdrag kan innebära ett ökat fokus på att uppmärksamma psykisk ohälsa och erbjuda den enskilde stöd i kontakt med regionens verksamheter, för tillgång till rätt kompetens och vård.

Västra Götalandsregionen, i första hand primärvårdsverksamheten, har det huvudsakliga ansvaret för insatser och behandling gällande psykisk ohälsa. Att äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen anställer äldrekuratorer innebär med nuvarande ansvarsfördelning att förvaltningen övertar det som idag är ett hälso- och sjukvårdsansvar.

Förvaltningen föreslår att motionens förslag avstyrks med hänvisning till att behovet i första hand ska tillgodoses inom den regionala hälso- och sjukvården.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen

Ann-Louise Östman
Avdelningschef myndighet

Babbs Edberg
Förvaltningsdirektör

Protokoll (nr 11 förlängd mandatperiod)

Sammanträdesdatum: {{23-02-23}}

Tid: Klockan 13:00-15:00

Plats: KS-salen, Rådhuset

Paragrafer: 1-13

Protokollsutdrag

§ 8 Beslut - arbetsgruppens arbete

- Begäran om yttrande
Diarienum: 1280/22 Ärende: Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Krista Femrell (SD) om att inrätta lokala äldreкураторer, H 2022 nr 239
Remisstid: Svar senast: 2023-03-06
Arbetsgruppens förslag till svar har sänts ut tillsammans med kallelsen.

Under mötet framkommer inga synpunkter på arbetsgruppens förslag till svar.

Beslut: Rådet beslutar i enighet med arbetsgruppens förslag att bifalla motionen i första punkten och avstyrka motionen i andra punkten. Remissvar sänds in tillsammans med protokollsutdrag.

I tjänsten

Erica Thulin Manderhjelm

Samordnare Göteborgs Stads pensionärsråd

Stadsledningskontoret

2023-03-06

Yttrande angående handling 239/2022. Motion om att inrätta lokala äldrekuratorer. (dnr 1280/22)

Beslut

Göteborgs stads Pensionärsråd beslutar att

1. tillstyrka förslag under beslutspunkt 1 i motionen, att lokala äldrekuratorer i Göteborgs Stad för personer som är pensionärer och som har insatser från kommunen inrättas.
2. avstyrka förslag under beslutspunkt 2 i motionen, att finansiering sker genom det överskott som finns i Äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Motionen

Göteborgs stads pensionärsråd (GPR) har beretts tillfälle att yttra sig över en motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Krista Femrell (SD) om att inrätta lokala äldrekuratorer.

Motionen är vällovlig och ligger rätt i tiden. Den psykiska ohälsan ökar i hela samhället och det gäller även de äldre. Fler lever längre, risken för ofrivillig ensamhet och isolering ökar därmed också. Motionen ger exempel på följderna av psykisk ohälsa bland äldre och på hur psykiskt lidande drabbar individer och samhälle. Det finns behov av fler förebyggande insatser och inte minst kompetensutveckling för personal inom vård och omsorg.

Göteborgs Stads Pensionärsråd stöder intentionerna bakom denna motion. Fler händer behövs i vården och äldreomsorgen. Tillgång till kuratorsstöd kan ha stor betydelse för såväl vård-och omsorgstagare som personal, inte minst i det förebyggande arbetet. Pensionärsrådet menar att fler händer behövs i vården och där kan kuratorer spela en betydande roll dock inte på bekostnad av annan vårdpersonal utan som ett tillskott. Finansieringen av kuratorstjänster får inte medföra nedskärning i budgeten för den vårdpersonal som nu arbetar nära vård- och omsorgstagare.

PRO, RPG, SKPF, SPF Seniorerna,

Enligt beslut i Göteborgs Stads Pensionärsråd
2023-02-23